

Milé sestry, milí bratři, povím vám, jak se Jeremjáš stal prorokem. Jakpak si představujete proroka? Myslím, že náš obraz proroka je až příliš uhlazený a snad i příliš černobílý. Prorok je pro nás kdosi, kdo žil velmi dávno, byl moudrý a důstojný. Byl rozhodný a statečný, pronášel závažné výroky, které se nakonec dostaly až do Bible. Takový prorok musel být asi výrazná osobnost. Velikán. Génus, který mimořádně ovlivnil svou dobu i doby pozdější.

Prorok Jeremiáš patří mezi ony významné prorocké postavy. Ovšem hned v první kapitole jeho knihy jej zastihujeme v poněkud jiné situaci. Jak jsme právě četli, Jeremjáš nevystupuje ani odvážně, ani rozhodně, spíše se jen třese a krčí v koutku. Nejraději by mlčel, netroufá si mluvit, vždyť si připadá, že nemá co povědět. Nahlížíme dnes pod pokličku do hrnce, v němž se vaří proroctví. Právě Jeremjáš se svými životními peripetemi názorně ukazuje, jak takové proroctví v Boží kuchyni vzniká. Je chybou domnívat se, že prorok ráno vstane a má v hlavě jasno, co bude mluvit a psát. Anebo že v sobě na chvíli vypne vlastní uvažování a rázem se z něj pořinou Boží myšlenky. On že jenom bude za Pána Boha hýbat pusou. Ne. Takhle prorokování nefunguje, ačkoliv si to leckdo myslí. Naše lidské myšlení nelze přece jen tak jednoduše vypnout. A když už je někdy přece jenom odstavíme, pak je to následkem nehody, alkoholu či ještě něčeho horšího, a výsledek za moc nestojí. Pán Bůh nenastupuje automaticky tam, kde se nemyslí, mnohem více je doma tam, kde se přemýšlí.

Jeremjáš přemýšlel. Přemýšlel hodně. Přemítal o sobě, o svém národě, o okolním světě. Mnoho věcí mu bylo podezřelých, mnoho věcí se mu nelíbilo, mnoho věcí jej vysloveně štvalo. „No – na tom ještě není nic zvláštního,“ namítneme. „Kdekdo je nespokojený se stávající situací. To nedá žádnou práci.“ Jenže Jeremjáš šel dál. Nezasekl se u nespokojenostmi. Viděl, že s pokaženými poměry je nutné něco dělat. Přemýšlel a věci domýšlel: Když to takhle bude pokračovat, pak si zaděláváme na mnohem a mnohem větší potíže. Když se nedomluvíme uvnitř vlastního národa, pak vůbec nevyjdeme s ostatními národy. (Viz neslavné české předsednictví EU.) Když budeme přivírat oči nad malými lumpárnami, ztratíme cit pro veliké. Když nás nechají v klidu malé krádeže, pak se nelze divit, když nás někdo okrade ve velkém. Zkrátka když se k sobě nebudeme chovat dobře, pak se nám prostě dobře žít nebude. Jeremjásova doba se příliš neliší od doby naší.

Co dělat? Co si počít? Jeremjáš je věřící člověk, zároveň je také člověk myslící. Je mu jasné, že stávající společenská a náboženská mizérie se přičítá Boží vůli. Hospodin nechtěl, aby lidské soužití vypadalo takhle bídně. Kdy jeden druhému škodí, kdy silní válčí ty slabší, kdy podvodníci cizopasí na poctivých. Tohle není svět podle Stvořitelových záměrů. Kdy už na to lidé přijdou? Kdy si uvědomí, že se nemají řídit podle svých omezených zájmů, nýbrž že mají dbát na Boží úmysly se světem. Pokoj a mír, spravedlnost a láska – to jsou cíle, které svědčí životu. To je pravé Boží požehnání. Kdy to konečně lidé vezmou vážně?

Jeremjáš vnímá děsivý rozkol mezi Bohem a lidmi. A nikdo s tím nic nedělá! Tedy je řada na něm. On se chopí úkolu, který před ním leží. **Stalo se slovo Hospodinovo k Jeremjášovi**

. (2) Tak se v Bibli popisuje začátek prorockví. Podobně čteme: stalo se slovo Hospodinovo k Izajášovi, Ezechieli, Jonášovi, Sofonjášovi atd. Ti muži už nemohli mlčet. Museli se zastat Boha. Museli vynést na veřejnost, co všichni opomíjeli. Připomenout záměry Boží. Oni mluvili o tom, co je páliło nebo naopak povzbuzovalo. Jejich slova se prolínala se slovy Božími. Jejich myšlenky se překrývaly s myšlenkami Božími, naladili se na Stvořitelovy úmysly a dali zaznít tomu, co mělo být slyšeno.

V takovém okamžiku dnes potkáváme Jeremjáše. Na počátku jeho činnosti. Má promluvit veřejně. Stojí před výzvou, že to bude právě on, kdo vnese do dané situace Boží pohled. Právě ten pohled, na který všichni nedbají a odsouvají ho pryč. Jeremjáš má zastupovat názor nechtěný, nepopulární, má jít proti proudu. Má připomínat nežádaného a umlčovaného Boha. Pochopitelně, že se Jeremjášovi nechce. Ostýhá se. Zdráhá se jít s kůží na trh. Vždyť ani neví, co má říkat. Ano, ví že by se mělo cosi udělat, ale neví jak. **Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil. Jsem přece chlapec.**

(6)
Z jeho slov je cítit napětí. My v prorokovi vidíme velikána, ale on sám se označuje za chlapce, za holobrádka. Věta „jsem chlapec“ neznámá pouze „jsem mladý a nezkušený“. Znamená také: „Jsem nevýznamný.“ Jeremjáš je venkovan odněkud z Anatólie. Těžko se prosadí v hlavním městě mezi ostřílenými představiteli národa. Nemá právo promlouvat před staršími. Jeho úkol je nepředstavitelný.

Bratři a sestry, žádný člověk neví předem, jak dopadne jeho cesta. Ale někdy lze domyslet důsledky a předvídat problémy, které s sebou nese životní poslání. Jeremjáš tuší, že

Napsal uživatel Jiří Tengler

Úterý, 01 Zář 2009 14:52 - Aktualizováno Pátek, 09 Říjen 2009 14:11

jde do střetu. Neboť lidé, k nimž mluví, jsou v konfliktu s Bohem a on je přece na straně Boží. Věta „jsem chlapec“ znamená „mé síly jsou omezené.“ Proto ona nejistota, co všechno Jeremiáše potká v zápase o Boha. Čemu všemu bude čelit? Podobné napětí před bouří nalézáme i u Ježíše Krista. **Oheň jsem přišel uvrhnout na zemi, a jak si přeji, aby se už vzňal! Křtem mám být pokřtěn, a jak je mi úzko, dokud se nedokoná! Myslíte, že jsem přišel dát zemi pokoj? Ne, pravím vám, ale rozdělení,** slyšeli jsme v prvním čtení z evangelia.
(L 12,49nn)

Jeremjášovi scházejí slova. Bojí se, že když dojde na lámání chleba, zůstane beze slov. **Ach, Panovníku Hospodine, nevím, jak bych mluvil.** Prorok nevystupuje jako suverén, který má vždy co říci. Je si nejistý sám sebou. On nemá pravé slovo jednou provždy. Musí ho hledat. Musí se znovu potýkat s Boží vůlí. Pracuje s velmi křehkým zbožím. Proto chce raději z naléhavého úkolu vycouvat. Přiznává svou nepřipravenost a nedostatečnost. Stejně se v polovině 4. století zachoval Ambrož, jehož písničku jsme zpívali před kázáním. Když v italském Miláně mezi dvěma vyhraněnými skupinami křesťanů vznikla třenice ohledně volby nového biskupa, Ambrož velmi moudře ze své úřednické funkce zasáhl. Nadšený lid spustil: „Ambrož biskupem“. Ambrož se teprve připravoval ke křtu a zdráhal se tedy biskupství přijmout. Usmířit rozhádané křesťany byl a je těžký úkol. Báł se, že už jim potom nedokáže nic pořádného říci. Nakonec se dal přemluvit a z jeho působení vzešlo pro celou církev požehnání. Jeho písničku zpíváme podnes. Taktéž Jeremjáš přes počáteční ostych nakonec udělal obrovský kus práce.

Co se v něm změnilo? Jak se stal Jeremjáš prorokem? **Hospodin mi řekl: „Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě.“**

(7n)

Pán Bůh překonává lidský strach. Vzbuzuje důvěru svou přítomností. Ujišťuje o své podpoře. I když bude Jeremjáš proti všem, i když se mu budou dít hrozné věci, nebude sám. Bude s ním Bůh. Ostatní si můžou myslet, co chtějí, ale Jeremjáš bude s Bohem v zádech říkat i nutné, nepříjemné věci. Bude – slovy Písma –

rozvracet a podvracet, ničit a bořit, stavět a sázet.

(10)

Ale nebude tak činit o své vůli (- svévolníků je beztak víc než dost.)

Hospodin mi řekl: Hle, vložil jsem ti do úst svá slova.

(9)

A tak se Jeremjáš stal prorokem.

Je to velký příběh, velký obrat, sestry a bratři. Ale co my s tím v našich malých podmínkách. Dá se přenést něco z dávného zápasu Jeremjášova do našich přítomných zápasů. Domnívám se, že ano. Totiž ona důvěra, že Bůh je s námi a podporuje nás. Jako studenti jsme na bohoslovecké koleji opakovaně řešili, zda nejsme příliš troufalí, když chceme v církvi kázat Boží slovo. Vždyť my ho přece nevlastníme! Neměli bychom jít raději studovat pedagogiku, dějiny umění apod.? Ani theologická fakulta nikomu nezajistí zásobárnu plnou Boží moudrosti. S určitými obavami jsme hleděli ke koloběhu, kdy na každou neděli bude nutné připravit kázání. Nad naší nejistotou však zvítězilo Boží ujištění. Jako v případě Jeremjášově nám pomohlo a dodnes pomáhá vědomí, že Bůh je s námi a dává nám své slovo. Učedníci se také kdysi děsili, že nebudou umět promluvit, až budou vyslýcháni. Jenže Kristus je ubezpečil, že on bude s nimi a oni z jeho Ducha pochopí, co říci. Bude vám dáno promluvit.

Zápas o pravdu, zápas o větší slávu Boží prožívá dnes a denně každý z nás. Naše boje se sice sotva vyrovnají bojům Jeremiášovým či Ježíšovým, ale pořád jsou to boje proti Božím nepřátelům. Proti všemu a všem, kdo život kazí. Nejsme na ten úkol sami. Pán Bůh je na naší straně. Díky němu se odvažujeme nejít širokou cestou, nýbrž kráčíme cestou úzkou. Místo otrávenosti je naším programem vděčnost. Místo zloby a lhostejnosti sázíme na lásku. Že to většina vidí jinak? Jejich problém – kdoví, jak na to přišli. My svou inspiraci máme od Pána Boha. Díky němu dovedeme i přes obavy a strach říci ke špatnostem: „Tohle nejsou názory pro mne, to nejsou zprávy pro mne, tohle nejsou postupy pro mne. Já mám jiné zásady – podle Hospodina – nekradu, nešidím, přemýšlím o Stvořitelově vůli.“ A tak se i my v malém stáváme proroky ve svém okolí. Amen. .

Lukáš 12,49-57; 168; 642; 469,1-3.7-11; 579 Římanům 8,28-31´

Kázání na 9. neděli po Trojici, 9. srpna 2009.